LA LLENGUA CATALANA, UNA RIQUESA D'EUROPA

Marta Cid i Pañella

Catalunya, amb 7 milions d'habitants, és un país ric en territoris i persones, amb una diversitat que la defineix i enriqueix des de fa segles i que l'enforteix pels temps que vénen. Catalunya ha estat sempre una nació oberta, una terra d'acollida de persones de cultures i llengües molt diverses, que en les últimes dècades, i també en l'actualitat, dóna recer a milers de persones procedents de tot el món, que han trobat una realitat social, cultural i lingüística que els era desconeguda. També, històricament, Catalunya ha estat un poble viatger, amb interès per descobrir altres cultures, conèixer-les i apreciar-les, amb plena consciència que l'aprenentatge d'una llengua és la manera més efectiva per aproximar-se a altres països, entendre la seva manera de ser i els seus costums, però també de donar-se a conèixer i entaular diàleg.

Actualment, les 39 escoles oficials d'idiomes de Catalunya ofereixen fins a 14 idiomes diferents (anglès, alemany, francès, italià, rus, àrab, català, espanyol, xinès, portuguès, grec, japonès, basc i neerlandès), alguns dels quals són dels més parlats del món. També es posa un accent especial en les llengües pròpies de l'arc euromediterrani. Així mateix, un centenar de centres educatius catalans d'ensenyament primari i secundari desenvolupen, des d'aquest curs, un programa d'innovació educativa de llengües estrangeres, i molts d'altres participen en intercanvis amb centres educatius europeus o en activitats d'aprenentatge i formació en llengües europees.

La presència de catalans arreu del món també és important. Durant la primera meitat del segle passat per motius polítics, i ara per motius empresarials, científics, professionals, universitaris, de cooperació, etc., milers de catalans s'han establert fora de Catalunya i han constituït una gran diversitat d'entitats relacionades amb el seu país d'origen. A tot el món podem trobar associacions culturals, polítiques, esportives, musicals, universitàries i d'altres que donen a conèixer Catalunya i que han despertat l'interès de moltes persones per la nostra realitat sòcio-cultural i lingüística.

Els més reconeguts pensadors contemporanis han coincidit en assenyalar que, a l'era de la globalització, allò que és diferent, que suposa una aportació única i insubstituïble al patrimoni i a la diversitat cultural de la humanitat, adquireix un valor afegit digne de ser potenciat. L'arquitectura, la música, l'art, el disseny, la literatura i totes les formes d'expressió cultural catalanes representen aquest caràcter diferencial que enriqueix la gran varietat de cultures que con-

Catedral de Santa Maria d'Urgell (Seu d'Urgell). © Joaquín Guijarro Arcas.

formen Europa. El català és idioma oficial per a deu milions de ciutadans comunitaris i es parla a quatre estats europeus diferents (Espanya, França, Itàlia i Andorra), i en dos d'ells amb estatus de llengua oficial. És també una llengua d'ús ja reconeguda a les institucions de la Unió Europea.

La globalització hauria de garantir la possibilitat de promocionar la diversitat de cada poble entre tota la humanitat, i més en un moment en què el progrés tecnològic ens ho permet amb relativa facilitat. L'acceptació en el marc internacional del domini «.cat» a internet és un bon exemple per a reconèixer els usuaris de la comunitat lingüística que s'expressa en català o per a promoure la llengua i cultura catalanes des d'altres llengües i cultures.

Actualment, la llengua catalana s'ensenya a 9 universitats espanyoles d'un àmbit lingüístic diferent al català, a 9 de nord-americanes, a 18 de britàniques i a 26 d'alemanyes. És indiscutible la repercussió internacional de la llengua i la cultura catalanes. S'ha de tenir en compte que és la desena llengua més traduïda del món. Noms com Mercè Rodoreda, Salvador Espriu, Pere Calders, Víctor Català, Quim Monzó, Albert Sánchez Piñol i molts altres es poden trobar a llibreries de qualsevol continent. Igualment, la creativitat de Dalí, Miró, Gaudí o Tàpies, per citar només alguns exemples, desperten l'interès i el respecte de persones de cultures molt diferents a la catalana.

En definitiva, el català és, avui, una llengua útil per a la cultura, la ciència i els negocis. És una llengua viva i dinàmica que necessita, com totes les llengües, que s'incrementin les facilitats per al seu aprenentatge com a llengua estrangera. Això seria una bona oportunitat per a totes aquelles persones que, sense ser catalanes, tinguin interès per conèixer i apreciar la nostra llengua i la nostra cultura. El seu aprenentatge suposarà, així mateix, un pont cap a l'aprenentatge d'altres llengües romàniques. Es tracta d'una oportunitat per als estudiants o científics que vulguin complementar la seva formació a Catalunya, per a persones que vulguin establir-se al nostre país, per a empresaris que tenen establertes relacions comercials amb Catalunya, per als emigrants o els seus descendents, per a aquelles persones que, any rere any, passen les seves vacances a Catalunya, atrets pels seus paisatges i per la seva riquesa arquitectònica, cultural i gastronòmica, i per a un llarg etcètera de persones que volen conèixer altres cultures, altres persones, altres realitats que, essent profundament europees, són, alhora, particulars.

Claustre del Monestir de Poblet. © Joaquín Guijarro Arcas.

La característica més important d'Europa és la diversitat cultural, la pluralitat nacional i la riquesa del multilingüisme. La promoció i defensa d'aquesta riquesa és un deure que ens correspon a tots i que resulta indispensable per a comprendre Europa i el món en la seva plenitud. ■

Marta Cid i Pañella és consellera d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

LA LENGUA CATALANA, UNA RIQUEZA DE EUROPA

Cataluña, con 7 millones de habitantes, es un país rico en territorios y gentes, con una diversidad que la define y enriquece desde hace siglos y que la fortalece para los tiempos que se avecinan. Cataluña ha sido siempre una nación abierta, una tierra de acogida de personas de culturas y lenguas muy distintas, que, en las últimas décadas, y también en la actualidad, da cobijo a miles de personas procedentes de todo el mundo, que han encontrado una realidad social, cultural y lingüística que les era desconocida. También, históricamente, Cataluña ha sido un pueblo viajero, con interés por descubrir otras cul-

turas, conocerlas y apreciarlas, con plena conciencia de que el aprendizaje de una lengua es la forma más efectiva de aproximarse a otros países, comprender su forma de ser y sus costumbres, pero también de darse a conocer y entablar diálogo.

Actualmente, las 39 Escuelas Oficiales de Idiomas de Cataluña ofrecen hasta 14 idiomas distintos (inglés, alemán, francés, italiano, ruso, árabe, catalán, español, chino, portugués, griego, japonés, vasco y neerlandés), algunos de los cuales son de los más hablados del mundo. También se pone un acento especial en las lenguas propias del arco euromediterráneo. Asimismo, un centenar de centros educativos catalanes de enseñanza primaria y secundaria desarrollan, desde este curso, un programa de innovación educativa de lenguas extranjeras, y otros muchos participan en intercambios con centros educativos europeos o en actividades de aprendizaje y formación en lenguas europeas.

La presencia de catalanes en todo el mundo es también importante. Durante la primera mitad del siglo pasado por motivos políticos, y ahora por motivos empresariales, científicos, profesionales, universitarios, de cooperación, etc., miles de catalanes se han establecido fuera de Cataluña y han constituido una gran diversidad de entidades relacionadas con su país de origen. En todo el mundo podemos encontrar asociaciones culturales, políticas, deportivas, musicales, universitarias y otras que dan a conocer Cataluña y han despertado el interés de muchas personas por nuestra realidad sociocultural y lingüística.

Los más reconocidos pensadores contemporáneos han coincidido en señalar que, en la era de la globalización, aquello que es distinto, que supone una aportación única e insustituible al patrimonio y a la diversidad cultural de la humanidad, adquiere un valor añadido digno de ser potenciado. La arquitectura, la música, el arte, el diseño, la literatura y todas las formas de expresión cultural catalanas representan este carácter diferencial que enriquece a la gran amalgama de culturas que conforman Europa. El catalán es idioma oficial para diez millones de ciudadanos comunitarios y se habla en cuatro estados europeos distintos (España, Francia, Italia y Andorra), en dos de ellos con estatus de lengua oficial. Es también una lengua de uso reconocida ya en las instituciones de la Unión Europea.

La globalización debería garantizar la posibilidad de promocionar la diversidad de cada pueblo entre toda la humanidad, y más en un momento en que el progreso tecnológico nos lo permite con relativa facilidad. La aceptación en el marco internacional del dominio «.cat» en Internet es un buen ejemplo para reconocer a los usuarios de la comunidad lingüística que se expresa en catalán o para promover la lengua y cultura catalanas desde otras lenguas y culturas.

En la actualidad, la lengua catalana se enseña en 9 universidades españolas de un ámbito lingüístico distinto del catalán, en 9 norteamericanas, en 18 británicas y en 26 alemanas. Es indiscutible la repercusión internacional de la lengua y la cultura catalanas. Hay que tener en cuenta que es la décima lengua más traducida del mundo. Nombres como Mercè Rodoreda, Salvador Espriu, Pere Calders, Víctor Català, Quim Monzó, Albert Sánchez Piñol y muchos otros se pueden encontrar en librerías de cualquier continente. Igualmente, la creatividad de Dalí, Miró, Gaudí o Tàpies, por citar sólo algunos ejemplos, despiertan el interés y el respeto de personas de culturas muy distintas a la catalana.

En definitiva, el catalán es hoy una lengua útil para la cultura, la ciencia y los negocios. Es una lengua viva y dinámica que necesita, como todas las lenguas, que se incrementen las facilidades para su aprendizaje como lengua extranjera. Esto sería una buena oportunidad para todas aquellas personas que, sin ser catalanas, tengan interés en conocer y apreciar nuestra lengua y nuestra cultura. Su aprendizaje supondrá asimismo un puente hacia el aprendizaje de otras lenguas románicas. Se trata de una oportunidad para los estudiantes o científicos que quieran complementar su formación en Cataluña, para personas que quieran establecerse en nuestro país, para empresarios que tienen establecidas relaciones comerciales con Cataluña, para los emigrantes o sus descendientes, para aquellas personas que, año tras año, pasan sus vacaciones en Cataluña, atraídos por sus paisajes y por su riqueza arquitectónica, cultural y gastronómica, y para un largo etcétera de personas que quieren conocer otras culturas, otras personas, otras realidades que, siendo profundamente europeas, son a la vez particulares.

La característica más importante de Europa es la diversidad cultural, la pluralidad nacional y la riqueza del multilingüismo. La promoción y defensa de esta riqueza es un deber que nos corresponde a todos y que resulta indispensable para comprender Europa y el mundo en su plenitud. ■

Marta Cid i Pañella es consejera de Educación de la Generalitat de Cataluña.